

Lausunto Varsinais-Suomen alueellisen hyvinvointikertomuksen luonnoksesta

Kaupunginhallitus 25.04.2022 § 130
160/06.00/2022

Valmistelija

Hyvinvointikoordinaattori Marika Lineri, perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen,
sivistysjohtaja Kimmo Kuusimäki:

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 §7) on määritelty hyvinvointialueelle omat hyte-tehtäväkokonaisuutensa. Hyvinvointialueen hyte-tehtäviin kuuluu esimerkiksi alueellisen hyvinvointikertomuksen valmistelu yhdessä kuntien sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Hyvinvointialueen on tulevaisuudessa kyettävä järjestämään alueensa väestön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siten, että ne vastaavat väestön palvelutarpeeseen. Lisäksi hyvinvointialue pyrkii vähentämään korjaavien SoTe-palveluiden tarvetta toteuttamalla lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäväänsä hyvässä yhteistyössä alueen kuntien ja muiden toimijoiden kanssa

Liitteenä oleva Varsinais-Suomen alueellisen hyvinvointikertomuksen 2022 luonnosversio liitteineen on lähetetty kunnille lausuttavaksi.

Liitteet B6 - B7, KH 25.4.2022

Taustaa

Hyvinvointikertomus on asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä laadittu asiakirja, joka toimii johtamisen työvälineenä, poliittisen päätöksenteon tukena ja hyvinvointialueen strategiatyön perustana. Hyvinvointikertomus on kuvaus Varsinais-Suomen väestön hyvinvoinnin tilasta, keskeisistä vahvuuksista ja hyvinvointipuutteista sekä toimintaympäristön muutoksista, jotka vaikuttavat väestön hyvinvointiin.

Varsinais-Suomen alueellinen hyvinvointikertomus on järjestyksessään neljäs. Se toteutettiin ensimmäisellä kerralla vuonna 2015 Lounais-Suomen alueellisena hyvinvointikertomuksena kattaen Varsinais-Suomen lisäksi myös Satakunnan. Vuosina 2017 ja 2018 hyvinvointikertomus on laadittu Varsinais-Suomen alueesta. Hyvinvointikertomus on laadittu osana Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmistelua ja alueellisen toimeenpanon tiekarttaa, rakentamaan yhteistä jaettava tilannekuvaa väestön palvelutarpeista ja niihin vaikuttavista tekijöistä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen onnistuminen on koko SoTe-uudistuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta ydinkysymys. Sote-uudistuksen päämääränä on, että kaikki saavat laadukkaita sosiaali- ja terveyspalveluja yhdenvertaisesti, oikea-aikaisesti ja sujuvasti ja että hyvinvointi- ja terveyserot samalla kaventuvat. Tuleva hyvinvointialue ja kunnat jakavat saman päämäärän alueensa asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyvinvointialue ja kunnat muodostavat yhdessä palvelujärjestelmän, jossa suuri osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehdään kunnissa, ja hoito- ja palveluketjujen tulee

muodostaa yhtenäinen kokonaisuus organisaatorajoista riippumatta. Näin toimimalla asiakas/asukas on aidosti toiminnan keskiössä.

Alueellinen hyvinvointikertomus pohjautuu pitkälti maakunnan keskiarvoihin ja niiden vertailuun kansalliseen keskiarvoon ja Pirkanmaan hyvinvointialueeseen, joka on Varsinais-Suomen näkökulmasta tärkeä verokkialue. Hyvinvointialue koostuu 27 kunnasta, joiden väestön hyvinvoinnin tila ja niihin liittyvät puutteet vaihtelevat suuresti. Kuntakohtaisia eroja sekä väestöryhmittäisiä painotuksia on analysoitava yhteistyössä kuntien ja muiden toimijoiden kanssa. Jaetun ymmärryksen ja tilannekuvan muodostaminen on oleellista, jotta hyvinvointialue voi asettaa yhteisiä tavoitteita. Tavoitteiden asettaminen tapahtuu mm. hyvinvointialueen strategian ja palvelustrategian kautta.

Lausunto Varsinais-Suomen alueelliseen hyvinvointikertomukseen 2022

Kunnilta on pyydetty lausuntoa koskien Varsinais-Suomen alueellista hyvinvointikertomusta 2022. Alueellisen hyvinvointikertomuksen ja sen väestöryhmittäisen analyysin pohjalta, kuntien tulee tunnistaa ja priorisoida maksimissaan viisi tärkeintä kunnan väestöön liittyvää hyvinvointihaastetta sekä maksimissaan viisi kunnan väestöön liittyvää vahvuutta hyvinvoinnin näkökulmasta. Lausunnossa pyydetään myös kuvaamaan tunnistettujen vahvuuksien ja haasteiden tietopohjia.

Hyvinvointialueen lausuntoon pyydetään toimittamaan vain taulukot, mutta tässä lausunnossa on valittuja puutteita ja vahvuuksia myös avattu keskustelun ja perusteltu valintojen tueksi.

Naantalın kaupunki

1. Kunnan priorisoidut hyvinvointipuutteet

Kunnan priorisoidut hyvinvointipuutteet	Tietolähde
Liikunta	Kouluterveyskysely, MOVE, kokemusperäinen tieto,
Väestöllinen huoltosuhde	Indikaattoritieto
Vaikutusten ennakoarvointi (EVA)	TEA-viisari, kokemusperäinen tieto,
Kulttuurihyvinvointi	TEA-viisari, kokemusperäinen tieto,
Osallisuus ja mielen hyvinvointi	TEA-viisari, kouluterveyskysely,

Liikunta: Kaiken ikäisten liikunnan edistäminen. Painottuen lasten ja nuorten liikuntaan sekä kaikkien ikäryhmien (ja erityisryhmän) matalan kynnyksen liikuntaneuvontaan sairauksien ja heikon toimintakyvyn ehkäisemiseksi. TEA-viisari osoittaa melko hyvää tulosta kunnan toimista liikunnan edistämisen osalta, mutta esimerkiksi kouluterveyskysely ja Move-tulokset osoittavat kehittämisen tarvetta edelleen.

Väestöllinen huoltosuhde: Väestöennusteen mukaan huoltosuhde heikkenee Varsinais-Suomessa kokonaisuudessaan samaa vauhtia koko maan kehityksen kanssa. Naantalissa huoltosuhde on vielä heikompi Varsinais-Suomen keskiarvoon nähden.

Vaikutusten ennakoarvointi: Toteutuu joillakin toimialoilla, mutta vaikuttavuuden ja tuottavuuden lisäämiseksi kehitettävää.

Kulttuurihyvinvointi: Kulttuuri on heikoin TEA-viisarin sektoreista. Kulttuuritoimintaa järjestetään Naantalissa resurssien puitteissa, haasteena ja kehittämiskohteena nähdään enemmänkin kulttuurin ja kulttuurihyvinvoinnin näkyväksi tekeminen sekä mittarien ja arviointityökalujen käyttö ja puuttuminen.

Osallisuus ja mielen hyvinvointi: Ahdistuneisuus ja masennusoireilut ovat muiden kuntien tavoin lisääntyneet Naantalissa lapsissa ja nuorissa. Yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet sekä nuorempien että ikäihmisten osalta. Osasyynä koronan vaikutukset. Lasten ja nuorten kokemukset vaikutusmahdollisuuksista mm. koulussa ovat heikentyneet.

2. Kunnan priorisoidut vahvuudet

Kunnan priorisoidut vahvuudet	Tietolähde
Sairastavuuden alhainen indeksi	Sairastavuusindeksit
Kuntajohdon toimivuus	TEA-viisari, kokemusperäinen tieto
Kiusaamisen väheneminen	Kouluterveyskysely
Pienituloisuusaste	Pienituloisuusasteindeksit
Päihdekäytön väheneminen	Kouluterveyskysely

Sairastavuuden alhainen indeksi: Sairastavuusindeksin osoittama sairastavuuden määrä näyttäytyy melko positiivisena Naantalissa verrattuna muihin hyvinvointialueen kuntiin. Mielen hyvinvointi kaikessa laajuudessaan on kunnan kehityskohde, mutta sairausryhmittäin sairastavuusindekseistä mielenterveysindeksi on Naantalissa yksi matalimmista.

Kuntajohdon toimivuus: TEA-viisarin osoittamat kuntajohdon tulokset ovat pääosin hyvällä tasolla. Hyvinvoinnin näkökulmasta kunnan johtamisessa, seurannassa ja voimavaroissa on huomioitu hyvinvoinnin edistämisen sekä yhteistyön tärkeys, joka vaikuttaa toimivaan ja tulokselliseen hyvinvointityöhön.

Kiusaamisen väheneminen: Koulukiusaaminen kokonaisuudessaan vähentynyt. Kiva koulu- ohjelma ja kiusaamiseen varhain puuttuminen ovat toimineet.

Pienituloisuusaste: Vaikka tulonjako väestön keskuudessa on Naantalissa epätasaisempaa kuin muualla Varsinais-Suomessa, pienituloisuusaste on melko matala verrattuna Varsinais-Suomen tasoon.

Päihdekäytön väheneminen: Naantalissa suuntaus lasten ja nuorten päihdekäytössä noudattaa Varsinais-Suomen kanssa samaa linjaa. Alkoholin ja tupakan käyttö vähentynyt. Työikäisten kohdalla alkoholin liikakäyttö on vähentynyt Varsinais-Suomen tasolla, mutta Naantalissa osalta ei löydy kuntakohtaista tietoa päihdekäytön määrästä.

3. Muut kunnan näkökulmasta hyvinvointialuevalmistelussa huomioitavat asiat hyvinvointikertomuksen pohjalta

Kunnan näkökulmasta on toivottavaa, että kuntien hyte-työn ohjaus toteutuu tulevaisuudessakin hyvinvointialueen toimesta riittävän laajasta näkökulmasta.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Naantalin kaupunginhallitus päättää antaa Varsinais-Suomen alueellisen hyvinvointikertomuksen luonnoksesta 2022 selostusosan mukaisen lausunnon.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.